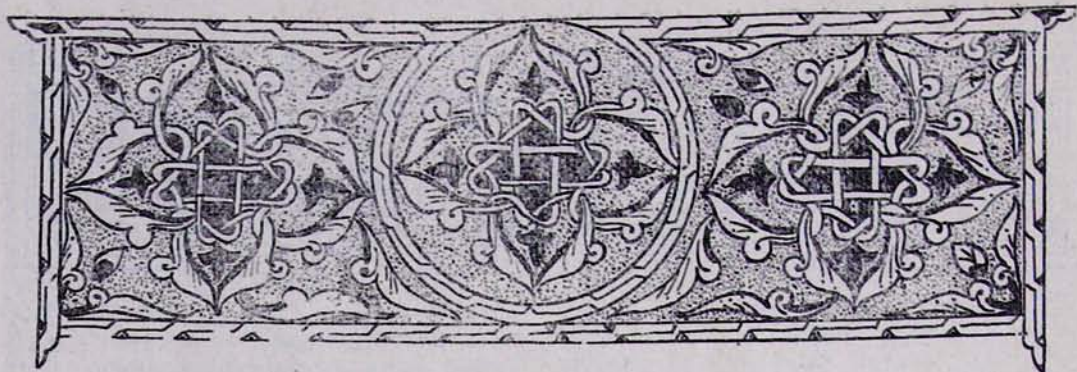

ԹԵՄԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔ

ԱՄՆ-Ի ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ԹԵՄԻ ՀՈԳԵՎՈՐԱԿԱՆԱՑ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ ԵՎ 86-ՐԴ ՏԱՐԵԿԱՆ
ԹԵՄԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Հայաստանյայց եկեղեցւոյ Հրուսիային Ամերիկայի արևելյան թեմի հոգևորականաց տարեկան համագումարն ու 86-րդ տարեկան թեմական պատգամավորական ժողովը տեղի ունեցան Գեյմպրիճ Մասսաչուսեցի Ս. Երրորդություն Հայց. եկեղեցւոյ հյուրընկալությամբ: Այս առթիվ նշվեցաւ նաև թեմի հաստատման 90-ամյակը:

Հոգևորականաց տարեկան համագումարը տեղի ունեցաւ մայիս 9—12, Էսիպուգլլ Սեմթրի մէջ: Քսանիւնը եկեղեցական հայրեր մասնակցեցան համագումարին՝ նախագահությամբ թեմակալ առաջնորդ գերշ. Տ. Թորգոմ արքեպս. Մանուկյանի: Երեք օրերու ընթացքին տեղի ունեցան տասներկու նիստեր:

Ժողովը գոհունակությամբ ունկնդրեց Նորին Ա. Օծություն Տ. Տ. Վազգէն Ա կաթողիկոսի պատգամը՝ ողջյալ ամերիկահայ հոգևորականության: Վեհափառ Հայրապետը կհայտնէր իր հայրական սերը եկեղեցւոյ պաշտոնյաներուն և կհորդորէր, որ անոնք շարունակեն իրենց առաքելությունը:

Վեհափառ Հայրապետին պատգամը անձամբ Ս. Էջմիածինէն թերած էին երկու հյուր հոգևորականներ՝ հոգշ. Տ. Ասողիկ

վրդ. Արիստակեսյան և արծ. Տ. Ավետիս քնն. Դանիելյան, որոնք մասնակցեցան համագումարի նիստերուն երկու դասախոսությամբ: Տ. Ասողիկ վրդ. Արիստակեսյան դասախոսեց «Մեղքի ժամանակակից ընկալումը» նյութին մասին՝ աւելորատաւով մարդու ստեղծումին, «Մարդը՝ հող յերկրէ» և «Մարդը՝ ի նմանութիւն Աստուծոյ» գաղափարներուն, և Տ. Ավետիս քնն. Դանիելյան կարդաց դասախոսություն մը «1914—1915 թվականներու դեպքերու արձագանքը ԱՐԱՐԱՏ ամսագրին մէջ»:

Պատասխանելով Նորին Սրբության հայրական պատգամին՝ եկեղեցական հայրերը որոշեցին հեռագիրով մը արտահայտել իրենց որդիական սերն ու հավատարմությունը Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին և Մայր Աթոռին հանդէպ:

Հայաստանյայց եկեղեցւոյ Հրուսիային Ամերիկայի արևելյան թեմի 86-րդ տարեկան թեմական պատգամավորական ժողովը գումարվեցաւ մայիս 12—14 օրերուն, Գեյմպրիճի Ս. Երրորդություն եկեղեցւոյ մէջ՝ նախագահությամբ թեմակալ առաջնորդ գերշ. Տ. Թորգոմ արքեպս. Մանուկյանի:

Եռօրյա պատգամավորական ժողովին

մասնակցեցան 136 հոգորականներ, թեմական պատգամավորներ և ծխական խորհուրդներու ատենապետներ:

Ժողովը հոտմկայս լսեց Ամենայն Հայոց Արքեպիսկոպոս Կաթողիկոս Նորին Ա. Օծություն S. S. Վազգեն Ա. Հայրապետի հետևյալ պատգամը.

Սիրելի Արքեպիսկոպոս Եղբայր և հարգարժան պատգամավորներ,

Որպիսի արտով կողջունենք զձեզ և բոլորիդ կբերենք աստվածառաք օրհնություն՝ հարուցյալ Փրկչի Իջման Սուրբ Սեղանեն:

Վստահ ենք, թե դուք բոլորդ՝ նվիրյալ հոգևոր սպասավորներ և բարեպաշտ ներկայացուցիչներ ժողովրդյան, նույն եկեղեցաւեր զգացումներով տոգորված, համախմբված եք այսօր, քննարկելու և զննահատելու անցնող տարեշրջանի ձեր գործունեության արդյունքները և նախագծելու ձեր հառաջիկա աշխատանքներու ծրագրերը, հառապել շինություն ձեր ընդարձակ թեմի՝ հավատացյալ ժողովրդյան հոգևոր կյանքի և հառապել պայծառացում ձեր եկեղեցյաց:

Մենք համոզված ենք, թե ինչպես նախորդ տարիներուն, նաև հառաջիկա տարեշրջանի ձեր ձեռնարկները հաջողությամբ պիտի պսակվին թե՛ կրոնական, թե՛ կրթական ու մշակութային մակարդակներու վրա, մանավանդ որ անցյալ աշնան ձեր թեմին Մեր այցելության առթիվ անձամբ հաստատեցինք ձեր կարելիություններն ու կարիքները, ձեր թեմական-եկեղեցական կյանքի կազմակերպության ամրությունն ու կենսունակությունը, ձեր բոլորիդ նվիրյալ ու միասնական կարգապահ աշխատանքը, որոնք գրավականները կհանդիսանան ձեր նորանոր իրագործումներուն:

Մեր մշտական աղոթքն է, որ ձեր բոլոր աղոթքի Տուները, ձեր վարժարաններն ու մշակութային հավաքատեղիները շեն ու լուսառատ մնան Սուրբ Հոգվո շնորհներու ներքև և դուք թշտապես առաջնորդվիք

ձեր նախնիներու հոգիով ու անոնց թողած սրբազան ժառանգությանց լույսերով:

Եռանդալի արտով, արթուն հոգիով ու նպատակալաց համերաշխ գործակցությամբ, շարունակեք անձանձրույթ աշխատիլ, պահելու-պահպանելու համար ձեր թեմական-եկեղեցական տիրախմամ կառույցը՝ ամբողջ ու անխռով, խաղաղ ու կենսունակ:

«Եւ արդ՝ զհանդէս սիրոյ ձերոյ և զմերոյ պարծանացն վասն ձեր, ի դոսա ցուցիք յանդիման ամենայն եկեղեցեաց» (Ա. Կորնթ. Ը 14):

Առաջնորդ սրբազան հայրը, հանուն թեմական պատգամավորական ժողովին, Նորին Արքեպիսկոպոսի հղեց հետևյալ հեռագիրը.

«Վեհափառ Տեր,
Հայաստանյայց Եկեղեցվո Հյուսիսային Ամերիկայի արևելյան վիճակի 86-րդ տարեկան թեմական-պատգամավորական ժողովը կգումարվի Գեյմպրի՝ Մասսաչուսեթսի Սուրբ Երրորդություն Հայց. Եկեղեցվո հյուրընկալությամբ՝ մայիս 12-էն մինչև մայիս 14: Թեմական պատգամավորական ժողովին ուղղված Ձերդ Արքեպիսկոպոսի օրհնության և ողջույնի պատգամի ընթերցումեն ետք՝ ներկա պատգամավորները վերահաստատեցին իրենց անկեղծ հավատարմությունն ու խոր հարգանքը Ձերդ Արքեպիսկոպոսի և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնին հանդեպ: Պատգամավորական ժողովը սիրով ողջունեց նաև Մայր Աթոռի ներկայացուցիչներ Տեր Ասողիկ վարդապետ Արիստակեսյանն ու Տեր Ավետիս քահանա Դանիելյանը: Մեր աղոթքն է, որ մեր Տերն ու Փրկիչը միշտ պայծառ, քարգավաճ ու անասան պահե Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցին և անոր իմաստուն Հովվապետին պարգևե մշտադառն քաջառողջություն, արևշատություն և արդյունավոր տարիներ»:

Քաղեց՝ ԹՂԹԱԿԻՑ

ՍԱՐԿԱՎԱԳԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

1988 թվականի հունվարի 31-ին, կիրակի օրը, Թբիլիսիի հայոց Սուրբ Գևորգ տալիսկությունը՝ Ս. Հովհաննես ավագ քահանա Դանիելյանի: «Ուրախ լեր սուրբ

Ձեռնադրող սրբազան հայրը ձեռնադրյալ սարկավագի և հոգևոր հայրերի հետ

եկեղեցում կատարվեց սարկավագական ձեռնադրություն: Օրվա սուրբ և անմահ պատարագը մատուցեց և ձեռնադրության խորհուրդը կատարեց Վիրահայոց թեմի առաջնորդ գերաշնորհ Ս. Գևորգ եպիսկոպոս Սերայդարյանը: Խարտավիլակի պաշտոնը կատարեց արժանապատիվ Ս. Եղիշե քահանա Հարությունյանը: Ընծայալը՝ Խաչատուր Գյուլանջյանը, կիսասարկավագության աստիճանը ստացել էր շաբաթ օրը, հունվարի 30-ին, երեկոյան ժամերգությունից անմիջապես հետո, խար-

եկեղեցի» շարականի հնչմամբ սկսվում է ձեռնադրության արարողությունը: Սրբազան հայրը ձեռնադրության աղոթքները կարդալուց հետո, նորընծային շնորհեց սարկավագության աստիճան և Սուրբ Սեղանին սպասարկելու իրավունք: Ձեռնադրության ավարտին սրբազան հայրը շնորհավորեց նորընծա Խաչատուր սարկավագին և հոգևոր-խրատական քարոզ խոսեց հավատացյալներով լեցուն Ս. Գևորգ եկեղեցու խորանից:

ՀՈԿԵՎՈՐԱԿԱՆԱՑ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱԳԱՀԱՅ ԹԵՄԵՆ ՆԵՐՍ

Քսաներորդ դարու երկրորդ կիսուն ավանդական եկեղեցիները հուզող հրատապ հարցեր են մին է հոգևոր ասպարեզ ընդգրկողներու նվագումը: Սույն վիճակն տառապած է նաև իրաքահայ թեմը անցյալ կես դարու ընթացքին:

Վերոհիշյալ վիճակը դարձանելու դիտավորությամբ թեմիս նախորդ առաջնորդներու և Կեդրոնական Վարչություններու գործունեությանը կարևոր մեկ աշխատանքը եղած է մայրաքաղաքիս եկեղեցիները և հայաշատ շրջանները հոգևոր սպասավորներով օծելը: Սակայն հաջողությունը լրիվ չէ եղած, քանի որ միշտ մեկ կամ մյուս շրջանը մնացած է առանց հոգևոր մխիթարանքի: Տոնական օրերու առթիվ արտասահմանեն հրավիրված հոգևորականներ պակասը կլրացնեին առժամաբար, սակայն լուծումը հիմնական չէր: Նույն այս կեդրոններու խորհրդակատարման պահանջներուն ցայսօր գոհացում կու տան Պաղտատի քահանա հայրերը իրենց հերթական այցելություններով:

Վերոգրյալ վիճակը մտահոգիչ երևույթ մըն էր թեմիս առաջնորդին և Կեդրոնական Վարչության համար: Հիմնական դարմանում մը ընելու մտադրությամբ քանի մը ժողովներ գումարվեցան 80-ական թվականներու սկիզբները, որոնց նյութը եղավ որոնումը տարբեր միջոցներու՝ ապահովելու համար քանիմաց և երիտասարդ հոգևորականներ թեմական կարիքներուն գոհացում տալու նպատակով:

Այսօր, և ժամանակն մը ի վեր իրաքահայության երիտասարդ սերունդը, մեծավ մասամբ համալսարանավարտ, պիտի փափաքեն ունենալ իրեն մակարդակին հավասար հոգևոր հովիվներ, որոնց հետ կապենար մտքերու փոխանակում ունենալ, մանավանդ այդ երիտասարդներուն հուզող կրոնական և բարոյական նյութերու շուրջ:

Հարցին լուծում մը գտնելու որպես մեկնակետ Առաջնորդարանս դիմեց հետևյալ քայլերուն—

1. Որոնել իրաքահայ երիտասարդներ որոնք պիտի փափաքեին հոգևոր ասպարեզը ընդգրկել իրենց Եկեղեցիին ու ազգին ծառայելու խոր գիտակցությամբ:

2. Սույն երիտասարդներեն ոմանց ուղարկել արտասահման մեր հոգևոր ճեմարանները որպես ուսանող: Այսօր իրաքահայ թեմը ունի չորս երիտասարդներ որոնցմե երեքը շրջանավարտ Մայր Աթոռի ճեմարանեն կժառայեն Մայր Աթոռին Վեհափառ Հայրապետի հայրական հոգածու-

թյան ներքո: Իսկ չորրորդ անձը կաշակերտի Նյու Յորքի Ս. Ներսես աստվածաբանական վարժարանին:

3. Երիտասարդներու երկրորդ խումբ մը աշակերտ ընդունվեցան քահանայից դասարանին, որ հաստատվեցավ Առաջնորդարանի կողմե և ուր կդասավանդվին հետևյալ նյութերը չորս տարիներու վրա բաժնված: Դասախոսական կազմը բաղկացած է երկու հոգևորականներ և երեք աշխարհականներ:

1. Տ. Ավագ եպս. Ասատուրյան
ա. Ներածություն Հին Կտակարանի
բ. Ներածություն Նոր Կտակարանի
գ. Պատմական աստվածաբանություն
դ. Հովվական աստվածաբանություն
ե. Քարոզախոսություն
զ. Ծիսական աստվածաբանություն
է. Ներածություն իմաստասիրության
2. Աթ. Տ. Օշական Ա. Բհն. Գլըճյան
ա. Ծարականագիտություն
բ. Ծիսագիտություն
3. Տոթթ. Պողոս Պողոսյան
ա. Հայոց պատմություն
բ. Ընդհանուր Եկեղեցվո պատմություն
4. Պրն. Հակոբ Գնաճյան
ա. Հայ Եկեղեցվո պատմություն
բ. Գրաքար
5. Տիկ. Ծաթե Արծիվյան
ա. Հայոց լեզու
բ. Հայ գրականություն
6. Նուպար Փշոխկյան
Եվրոպական երաժշտություն

Սույն դասընթացներուն կհետևին նաև թեմիս երկու երիտասարդ քահանա հայրեր իրենց ընդհանուր զարգացումը կատարելագործելու համար:

Դասընթացները սկսելով հոկտեմբեր 1984 թվականին իրենց ընթացքը կավարտեն 1988 մայիսին: Ապա ընդհանուր քննությունը հաջողապես անցնելն վերջ թեկնածուները գրավոր կերպով կդիմեն առաջնորդ սրբազան հոր հայցելով իրենց ընդունումը քահանայագործելու նպատակով իրաքահայ թեմեն ներս: Այսպես Իրաքի թեմը պիտի օծուի չորս ուսյալ և երիտասարդ, բարձրագույն կրթություն ունեցող հոգևորականներով:

Աղոթենք առ Բարձրյալն Աստված, որ հաջողությամբ պսակե Առաջնորդարանին եկեղեցաշեն և ազգօգուտ գործունեությունը:

ԱՌՆԱԶՆՈՐԴԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ ԻՐԱԳԻ

ԻՐԱՔԱՀԱՅՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ըստ Իրաքահայ թեմի ներքին կանոնագրի, առաջնորդը կընտրվի չորս տարվան ժամանակամիջոցի համար Պաղտատի Ազգ. Կեդրոնական Վարչության և Իրաքի հայաշատ շրջաններու թաղականությանց կողմէ:

Որովհետեւ մոտ էր թեմի բարեխնամ առաջնորդ գերաշնորհ Տ. Ավագ արքազան եպս. Ասատուրյանի քառամյա առաջնորդական ժամանակաշրջանի ավարտը, 4 փետրվար 1988-ին Ազգ. Կեդրոնական Վարչության հրավերով Պաղտատ ժամանեցին Պասրայի, Մուսուլի, Քերքուկի և Զախոյի թաղականությանց անդամները՝ լրիվ կազմով: Ընտրական ժողովը տեղի ունեցավ նույն օրը երեկոյան, առաջնորդարանի դահլիճին մէջ:

Ազգ. Կեդրոնական Վարչության ատենապետ տոքթ. Պողոս Պողոսյան ժողովը բացված հայտարարելէ ետք բացատրեց ժողովի նպատակը՝ հաջորդ չորս տարիներու համար իրաքահայության առաջնորդ մը ընտրելու: Ան գնահատանքով արտահայտվեցավ Ավագ արքազանի անցյալ չորս տարիներու օգտաշատ գործունեության, Եկեղեցվո ապշառացման և այլ հարցերու մէջ ցուցաբերած մեծ կարողության մասին:

Անդրադառնալով առաջնորդական թեկնածության, հարգելի ատենապետը ներկաներուն հարցուց, եթէ ի մտի ունին այլ թեկնածու մը: Ուրիշ առաջարկ չըլլալու պատճառով, Տ. Ավագ արքազանը իբրեւ միակ թեկնածուն, հատաչիկա չորս տարիներու համար միաձայնությամբ վերընտրվեցավ առաջնորդ իրաքահայոց՝ երրորդ անգամ ըլլալով:

Հաւարտ ընտրության, Տ. Ավագ եպս. Ասատուրյանը հաստատեց իր հավատարմությունը Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին, որպէս միաբան Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի, և խոստացավ հարազատ զավակը մնալ Իրաքի օրհնյալ հողին ու պետության:

Նորին Սուրբ Օծություն Տ. Տ. Վազգեն Ա Ամենայն Հայոց Վեհափառը, տեղեկաւորվ ընտրության արդյունքին, հեռագրով շնորհավորեց վերընտրված առաջնորդ արքազան հայրը:

Հետևյալը հեռագրի հայերեն թարգմանությունն է.

ՏՈՔԹ. ՊՈՂՈՍ ՊՈՂՈՍՅԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆ

Պաղտատ

Սրտի անհուն հրճվանքով կշնորհավորենք Ավագ արքազանի միաձայնությամբ վերընտրությունը իբրեւ թեմի առաջնորդ, Մենք ևս կու գանք ողջունելու և հաստատելու թեմականներու խոհեմ որոշումը:

Սրտագին կգնահատենք Ավագ արքազանի անձնվեր գործունեությունը, կշնորհավորենք զինքը և կհալցենք բարձրալն Աստուծմէ, որ շնորհէ իրեն հովական երկար տարիներ հոգևոր իրագործումներով առկեցուն, ի մխիթարություն Իրաքահայ համայնքի հավատացյալ զավակներուն:

Մեր օրհնությունները և բարեմաղթությունները մահ Զեզի և պատկառելի թեմական մարմնի հարգարժան անդամներուն:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԱՅՈՅ ԹԵՄՈՒՄ

Գահիրեի մեջ Անկլիքան Եկեղեցին, քաղաքին կեդրոնը, Կալա պողոտայի վրա հիանալի Մայր տաճար մը ունեն: Նոր ճանարհի և կամուրջներու շինության առթիվ, Գահիրեի կառավարչությունը կարևոր տարածություն հը ապաստանականացնելով, Մայր տաճարը փլվեցավ: Սակայն նոր հողատարածություն մը տրամադրվեցավ անկլիքան համայնքին և նոր Մայր տաճարի մը շինության ծախքերը հոգաց Եգիպտոսի պետությունը:

Երկուշաբթի 25 ապրիլ 1988-ի երեկոյան ժամը 16.30-ին, տեղի ունեցավ նորակառույց անկլիքան Մայր տաճարի օծումը:

Սույն արարողության ներկա էին Մերձավոր Արևելքի Անկլիքան Եկեղեցվո հոգևոր պետ գերշ. Ս. Սամիր Քաֆիթի, Երուսաղեմի եպիսկոպոս իր հետևորդներով:

Ներկա էին նաև Քանթերպերիի Արքեպիսկոպոսի ներկայացուցիչն ու Միացյալ Նահանգներեն, Իրլանդայեն այլ անկլիքան պատվիրակություններ իրենց առաջնորդներով:

Տեղական Եկեղեցիներեն ներկա էին Ղպտի Կաթոլիկ և Ավետարանական Եկեղեցիների հոգևոր պետեր, Հույն Ուղղափառ Եկեղեցվո և Ղպտի Եկեղեցվո արքեպիսկոպոսներ և եպիսկոպոսներ, բազմաթիվ բարձրաստիճան հոգևորականներ, դեսպաններ, հավատացյալներ: Օծումը կատարեց Եգիպտոսի և Հյուսիսային Աֆրիկեի անկլիքան եպիսկոպոս գերշ. Ս. Ղայես Ապտել Մալեք:

Արարողություններու ավարտին, գերշ. Ս. Զավեն արքեպս. Չինչինյան ջերմ շնորհավորություններ ներկայացուց հանուն Ամենայն Հայոց Վեհափառ կաթողիկոս Ս. Ս. Վազգեն Ա. Հայրապետին:

*
*

Մերձավոր Արևելքի եկեղեցյաց խորհուրդը. Գահիրեի մեջ իր հատուկ կեդրոնի ձեռքբերման և բացման առթիվ, կազմակերպած էր բացման արարողության հանդես երեքշաբթի 26 ապրիլի առավոտյան ժամը 11-ին:

Հանուն Հայ Առաքելական Եկեղեցու ներկա էր Եգիպտոսի հայոց առաջնորդ գերշ. Ս. Զավեն արքեպս. Չինչինյան:

Սույն խորհուրդի հերթական նախագահներեն անկլիքան եպիսկոպոսը խոսք առավ և ըսավ, թե Մերձավոր Արևելքի եկեղեցյաց խորհուրդը հիմնված է 1974-ին: Թե այս կեդրոնին բացումը Քրիստոսի Ա. Հարության ուրախության մեջ կկատարվի, այսինքն այդ հարուցյալ կյանքին շարունակությունն է այս խորհուրդին կյանքն ու գործունեությունը: Թվեց խորհուրդի գործունեության ենթաբաժանումները, երիտասարդական, կանանց, ընտանիքի, դաստիարակչական, կիրակնօրյա դասընթացներու, հրատարակչական և այլնի մասին:

Ապա խոսք առավ տոթթ. Հապիպ Սամուել և շեշտեց կարևորությունը Մերձավոր Արևելքի մեջ այս խորհուրդին բերելիք կարևոր մասնակցության, այն մասին, որ խաղաղությունը վերահաստատվի աշխարհի կարևոր այս մասին մեջ, Պաղեստինի ժողովուրդին իրավունքները արդարությանը հատուցելու, գաղթականաց օժանդակելու և արդի կյանքի հարուցած դժվարություններուն լուծումներ առաջարկելու: Քրիստոսի սերը կմղե, որ բոլորս պատասխանատվություններ ստանձնենք, ուստի կարևոր հարցերու մեջ, մենք բոլորս մոտ ենք իրարու, այսինքն ծառայության և համագործակցության մեջ միացած ըլլանք, նախնք ապագային ավելի լավատեսությամբ:

